

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชาชนจำนวน 260 คน เพื่อนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปอธิบายในรายละเอียดในส่วนของการและการประเมินผลด้านผลผลิต และใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 399 คนเพื่อนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปอธิบายในรายละเอียดในส่วนของการประเมินผลด้านผลผลิต และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม กลุ่มที่สอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน กลุ่มที่สาม ผู้ประกอบการ กลุ่มที่สี่ ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการ รายละเอียดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) (ซึ่งปรากฏในภาคผนวก 5) เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปอธิบายรายละเอียดในส่วนของการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า การประเมินผล ด้านกระบวนการ และการประเมินผลด้านผลผลิต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการศึกษาออกเป็นส่วนๆ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับตามตัวชี้วัด ในแต่ละประเด็น ดังนี้

- 1.1 การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า
 - 1.2 การประเมินผลด้านกระบวนการ
 - 1.3 การประเมินผลด้านผลผลิต
- มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า โดยใช้การสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1.1.1 วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 1.1.2 วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

1.1.3 บุคลากร

1.1.4 งบประมาณ

1.1.5 วัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ

1.1.6 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1.7 เจตนาธรรมณ์ของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.1.8 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1.9 สิ่งอำนวยความสะดวก

ซึ่งจะได้นำเสนอไปตามลำดับ ดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

(1) การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

(3) การมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่ว่าจะมีการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ใดก็ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ จะต้องได้รับการพิจารณาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

นโยบายการท่องเที่ยวที่ทางอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ปฏิบัติตามนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติ และได้กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการจัดการอุทยานฯ ตามแผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม (พ.ศ.2540-2544) ดังนี้

(1) เพื่อสร้างระบบการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล ตลอดจนแหล่งนันทนาการในพื้นที่ให้น่าอยู่และอำนวยความสะดวกตลอดไป

(2) เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาการถือครองที่ดินภายในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม โดยกระบวนการตรวจสอบและดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(3) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสำคัญของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมให้กับประชาชน ชุมชน นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยว

(4) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการค้นคว้า ศึกษาวิจัย และหาความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็นที่ศึกษา	วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	การปฏิบัติงานอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ได้ปฏิบัติตามนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติ ดังนี้ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล ลดปัญหา ความขัดแย้ง ของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาการถือครองที่ดินภายในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้เกิด การค้นคว้า ศึกษาวิจัย หาความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สำหรับวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวอุทยานฯ ได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและอนุรักษ์ทรัพยากร ปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.1.2 วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง มีวิสัยทัศน์ ดังนี้ “Green Gold, Green Tourism” เป็นศูนย์กลางการผลิตการตลาดภาคเกษตรมุ่งสู่สากล เป็นเอกแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมพร้อมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน”

แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดตรัง มีวิสัยทัศน์ ดังนี้ “สวรรค์แห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาการเกษตรสู่สากล”

สำหรับแผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีวิสัยทัศน์ ดังนี้
 “เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
 อย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นและ
 ประเทศชาติอย่างยั่งยืน” และวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
 ประกอบด้วย

- (1) ดูแลรักษา พัฒนา ป่าอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงสภาพเดิม
- (2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดตรัง ในเรื่อง
 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- (3) ให้เป็นแหล่งค้นคว้า ศึกษา วิจัย เรียนรู้ เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาของประชาชน และ
 เยาวชนทั่วไป

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม สามารถสรุปสาระสำคัญ
 ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อวัตถุประสงค์ของ
 แผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

ประเด็นที่ศึกษา	วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	แผนยุทธศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีวิสัยทัศน์ ดังนี้ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติใน เขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมอย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นและ ประเทศชาติอย่างยั่งยืน สำหรับ แผน ยุทธ ศา ส ต ร ์ ข อ ง อุ ท ย า น แห่ ง ช า ตี หาด เจ้า ไหม มุ่ง เน้น ใน เรื่อ ง ดู แล ร ัก ษา พัฒ นา พื้ น พุ ท ร ั พ ย า ก ร ธ ร ร ม ช า ตี ให้ ค ง ส ภ า พ เดิ ม พัฒ นา แห่ ล ง ทอ ง เ ที ย ว ที่ มี อ ยู่ ไ ห้ ส อ ด ค ล ็ อ ง กั บ กั บ ยุ ท ธ ศา ส ต ร ์ ข อ ง จั ง ห ว ัด ต ร ัง ใน เรื่อ ง ก า ร สั ง เ ส ริ ม ก า ร ทอ ง เ ที ย ว เ ชี ง อ นุ ร ัก ษ์ แล ะ เ ปื น แห่ ล ง คั น ค ว ำ สึ ก ษ า วิ จั ย เ รี ย น รู ้

	เกี่ยวข้องกับธรรมชาติวิทยา ของประชาชนและเยาวชนทั่ว ไป
--	---

1.1.3 บุคลากรของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

ปริมาณของบุคลากรของอุทยานฯ ตามแผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานฯ พบว่ามีปริมาณน้อย และไม่ได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานตามหลักการปฏิบัติราชการทั่วไป โดยมีผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีสำนักงานที่ทำการอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมเป็นศูนย์กลางการบริหารงานด้านต่างๆ ในปัจจุบันบุคลากรของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมประกอบด้วย

1. ข้าราชการ

- เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 8	จำนวน	1	คน
- เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 6	จำนวน	2	คน
- เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 5	จำนวน	2	คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	5	คน

2. ลูกจ้างประจำตำแหน่ง

- พนักงานพิทักษ์ป่า	จำนวน	7	คน
- พนักงานขับรถยนต์	จำนวน	1	คน
- คนงานประจำ	จำนวน	1	คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	9	คน

3. ลูกจ้างชั่วคราว แผนงานอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ งานอนุรักษ์

ป่าไม้

ลูกจ้างชั่วคราวตามวุฒิ			
- นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	จำนวน	2	คน
- นักวิชาการเกษตร	จำนวน	1	คน
- เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	จำนวน	1	คน
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	จำนวน	1	คน
- ช่างศิลป์	จำนวน		1

คน

- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี จำนวน 1 คน
 - ลูกจ้างชั่วคราว
- จำนวน 50 คน
- รวมทั้งสิ้น จำนวน 57 คน

4. ลูกจ้างชั่วคราว แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ลูกจ้างชั่วคราวตามวุฒิ

- นักวิชาการเผยแพร่ จำนวน 1 คน
 - ลูกจ้างชั่วคราวทั่วไป
- จำนวน 50 คน
- รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม สามารถสรุปสาระสำคัญดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อบุคลากร

ประเด็นที่ศึกษา	บุคลากรของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	บุคลากรของอุทยานฯ ประกอบด้วยข้าราชการจำนวน 5 คน ส่วนใหญ่จบปริญญาตรีและปริญญาโท ลูกจ้างประจำ จำนวน 9 คนและบุคลากรของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวประจำทุกปี เพื่อเพิ่มศักยภาพและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมีการให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ปัจจุบันบุคลากรของอุทยานฯ มีน้อยทำให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้อุทยานฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่โดยตรงในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1.4 งบประมาณ

จากการศึกษาแผนแม่บทการจัดการพื้นที่ พบว่า งบประมาณของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จะผูกพันกับระบบงานของสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ งบประมาณส่วนใหญ่จะถูกกำหนดให้ใช้ในการป้องกันดูแลรักษาพื้นที่และทรัพยากร แต่ในทางดำเนินการจริงยังมีภารกิจอื่นๆ อีกหลาย

อย่าง เช่น การให้ความปลอดภัยและการดูแลอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว งานสื่อความหมายธรรมชาติ งานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และงานซ่อมแซมบำรุงรักษาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการลาดตระเวนนั้น เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าอุทยานทางบกมาก ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีดังนี้

งบประมาณ ปีงบประมาณ 2547 มี 2 แผนงาน/โครงการ ดังนี้

แผนงานอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ งบงานอนุรักษ์ป่าไม้

งบประมาณทั้งสิ้น	3,623,540	บาท
- ค่าจ้างชั่วคราว	2,657,340	บาท
- ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	580,200	บาท
- ค่าสาธารณูปโภค	386,000	บาท

แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

งบประมาณทั้งสิ้น	14,085,660	บาท
- ค่าจ้างชั่วคราว	507,060	บาท
- ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	403,600	บาท
- ค่าสาธารณูปโภค	13,175,000	บาท

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่องบประมาณ

ประเด็นที่ศึกษา	งบประมาณ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	งบประมาณปี 2547 มี 2 แผนงาน/โครงการ ประกอบไปด้วย แผนงานอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ งบงานอนุรักษ์ป่าไม้ มีงบประมาณทั้งสิ้น 3,623,540 บาท ซึ่ง มีค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ดังนี้ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค และแผนงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

	<p>เทีย ว โคร่งการส่ง เสริม และพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ มีงบประมาณทั้งสิ้น 14,085,660 บาท มีค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ดังนี้ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่สอดคล้องกับลักษณะของงานที่ปฏิบัติอยู่ งบประมาณส่วนใหญ่จะถูกกำหนดให้ใช้ในการป้องกันดูแลรักษาพื้นที่และทรัพยากร แต่ในทางดำเนินการจริงยังมีภารกิจอื่นๆ อีกหลายอย่าง เช่น การให้ความปลอดภัยและการดูแลอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว งานสื่อความหมายธรรมชาติ งานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และงานซ่อมแซมบำรุงรักษา งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการจัดการท่องเที่ยว เพราะงบประมาณในแต่ละปีมีค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของอุทยานฯ มีหน้าที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งมีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวของอุทยานฯ ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเท่าที่ควร</p>
--	---

1.1.5 วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ

วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพ ปริมาณของวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ของอุทยานฯ เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการ ซึ่งปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ที่มีอยู่มีทั้งอยู่ในสภาพที่ชำรุด และขาดการซ่อมบำรุง ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ของอุทยานฯ มีดังนี้

1. รถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ จำนวน 4 คัน (ชำรุด 2 คัน)
2. รถยนต์ขับเคลื่อน 6 ล้อ จำนวน 1 คัน
3. รถกวาดขยะ จำนวน 1 คัน
4. รถขุดหน้า ขุดหลัง จำนวน 1 คัน
5. รถบรรทุกขยะ จำนวน 1 คัน (ชำรุด)
6. รถจักรยานยนต์ จำนวน 4 คัน (ชำรุด)
7. เรือเร็วตรวจการ จำนวน 1 ลำ

8. เรือยางตรวจการ จำนวน 1 ลำ
9. เรือไฟเบอร์กลาส (401) จำนวน 1 ลำ
10. เรือแคนู จำนวน 4 ลำ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมสามารถสรุปสาระดังแสดง
ในตาราง 10

ตาราง 10 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์
ยานพาหนะ

ประเด็น ที่ ศึกษา	วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ พบว่า มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ที่มีอยู่มีสภาพเสื่อมโทรม ใช้การไม่ได้ ขาดการซ่อมบำรุงเนื่องจากมีงบประมาณค่อนข้างน้อยใน การซื้อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะใหม่ ทำให้มีวงจำกัดในการจัด การซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานทั้งทางบกและทางน้ำ ประกอบกับ อุทยานฯ มีการประกาศตั้งในปี พ.ศ. 2524 ทำให้มีสภาพเสื่อมโทรม ไปตามเวลา ยานพาหนะ ซึ่งดูตามทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์แล้วรถยนต์ มีจำนวน 4 คัน แต่ที่ใช้ประโยชน์มีเพียง 2 คัน ส่วนรถเก็บบขยะมีเพียง คันเดียวก็ชำรุด ส่วนคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานอยู่ในสำนักงานก็มีเพียง เครื่องเดียว

1.1.6 การจัดการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
คือ ตอบสนองความจำเป็นของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ได้กระทบกระเทือนกับความสามารถในการ
ตอบสนองความจำเป็นของคนในรุ่นอนาคต

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมสามารถสรุปสาระสำคัญ
ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อการจัดการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ ศึกษา	การจัดการท่องเที่ยว
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	<p>การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า อุทยานฯ มีการจัดการที่ชัดเจนตามแผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีการสนับสนุนในการวางแผนการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยมีมาตรฐานที่ชัดเจน โดยอุทยานฯ ได้แบ่งพื้นที่เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการ โดยการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยว เขตสงวนเพื่อการศึกษาและรักษาสิ่งแวดล้อมและเขตพื้นที่ฟู นอกจากนี้มีหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จำนวน 4 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 บ่อน้ำร้อน หน่วยที่ 2 หอยหลัง หน่วยที่ 3 เกาะกระดาน หน่วยที่ 4 ปากเมง และมีการกำหนดมาตรฐานการป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้อุทยานฯ สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรโดยมีการอบรมเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1,500 คน มีการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ โดยปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จำนวน 2 เส้นทาง คือ บริเวณเขาแบนะและบริเวณน้ำพุร้อนควนแดง มีการจัดระบบข้อมูลข่าวสารโดยบริการข้อมูลข่าวสาร</p>

	ที่ต่างๆ นอกจากนี้อุทยานฯ ควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมายเพิ่มขึ้น และมีที่รองรับขยะตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ
ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	ต้องการให้ทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมมือกัน จึงประสบความสำเร็จในการพัฒนา และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในการเสนอความคิดเห็น ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควบคุมผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามระเบียบ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีการกำหนดสถานที่ต่างๆ เป็นโซนให้ชัดเจน เช่น โซนกิจกรรมท่องเที่ยว โซนร้านค้า หรือโซนบริการให้ประชาชนเข้าในการประกอบอาชีพ เพื่อให้การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.1.8 กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมากเพราะกิจกรรมต่างๆ จะเป็นสื่อกลางนำไปสู่เป้าหมายของการอนุรักษ์ได้ โดยที่กิจกรรมนั้นจะเน้นการให้ความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมแต่ละประเภทต่างๆ ดังนี้

- (1) การดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น น้ำลึก บริเวณเกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะเชือก ว่ายน้ำลอดถ้ำมรกต
- (2) การศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศ หาดทราย เขาหินปูน รอบเขาเบนะ เขาหยงหลัง
- (3) ล่องเรือแคนู ชมระบบนิเวศป่าชายเลน ถ้ำเจ้าไหม
- (4) ศึกษาธรรมชาติ ป่าพรุน้ำร้อน และอาบน้ำอุ่นเพื่อสุขภาพที่บ่อน้ำร้อน
- (5) การชมทิวทัศน์ธรรมชาติ บริเวณหาดปากเมง หาดหยงหลัง หาดสั้น หาดยาว

จากสภาพของภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ที่ประกอบด้วยภาคพื้นดิน และภาคพื้นน้ำ ตลอดจนความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ จึงทำให้อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีกิจกรรมทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งเหมาะสำหรับเป็นสถานที่ศึกษาหา ความรู้ และการพักผ่อนหย่อนใจที่สามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่น ดำน้ำชมปะการัง ว่ายน้ำ พายเรือ ชมทิวทัศน์และศึกษาธรรมชาติ

ผู้วิจัย ได้ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ หัวหน้า ที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และผู้ประกอบการที่สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และผู้ประกอบการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในอุทยานฯ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ว่ายน้ำดูปะการัง ศึกษาธรรมชาติ นอกจากนี้อุทยานฯ ได้ดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว โดยการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จัดโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานฯ โครงการค่ายเยาวชนพิทักษ์อุทยานฯ โครงการจัดสร้างเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การเก็บของริมหาด การเก็บขยะใต้ท้องทะเล
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	พื้นที่ของอุทยานฯ ไม่ว่าจะเป็นชายหาด เกาะต่างๆ โดยมีพื้นที่ที่เป็น การท่องเที่ยวโดยธรรมชาติ มีกิจกรรมที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานฯ และบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมกันมากที่สุด คือ

	การดำน้ำดูปะการัง การเดินเล่นชายหาด การศึกษาระบบนิเวศ
ผู้ประกอบการ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในอุทยานฯ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้แก่ การเดินเล่นชายหาด การว่ายน้ำ การดูปะการังน้ำตื้นและปะการังน้ำลึก การศึกษาธรรมชาติ

1.1.9 สิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มี 2 แห่ง คือ บริเวณหาดหยงหลิง และหาดปากเมง มีการจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อให้ข้อมูลและความรู้กับนักท่องเที่ยว มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ 1 แห่ง อยู่บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีบริการอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์และจัดนิทรรศการ นอกจากนี้มีสถานที่กางเต็นท์ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง หน้าเขาเบนระ 2 แห่ง และบริเวณหน้าร้านสวัสดิการ 1 แห่ง มีบริการเช่าเต็นท์และอุปกรณ์อื่นๆ

ผู้วิจัย ได้ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงใน ตาราง 14

ตาราง 14 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการต่อสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	อุทยานฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควรให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีป้ายสื่อความหมาย มีบ้านพัก มีจุดกางเต็นท์สำหรับพักแรม มีถึงขยะ ที่จอดรถ แต่บางอย่างควรมีเพิ่มเติมในด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ห้องน้ำ โทรศัพท์ บ้านพัก และศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ซึ่งปัจจุบันคับแคบเพราะอยู่รวมในที่เดียวกันกับสำนักงาน
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ในปัจจุบันมองปริมาณนักท่องเที่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพอเพียงเนื่องจากในอุทยานฯ มีช่วงฤดูของการท่องเที่ยวทำให้

	สิ่งอำนวยความสะดวกความพอเพียงกับช่วงฤดูกาล ยกเว้นมีการจัดระเบียบพัฒนาให้ดีขึ้น เป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว
ผู้ประกอบการ	สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมีน้อย ควรมีการสร้างเพิ่มเติม เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ถึงขยะ เพราะมีไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว
ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	อุทยานฯ ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร ป้ายสื่อความหมาย บ้านพัก ถึงขยะ ที่จอดรถ ห้องน้ำ โทรศัพท์ การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน แต่ในปัจจุบันมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น

1.2 การประเมินผลด้านกระบวนการ

การประเมินผลด้านกระบวนการ โดยใช้การสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1.2.1 ด้านพื้นที่
- 1.2.2 ด้านการจัดการ
- 1.2.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ
- 1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วม

ซึ่งจะได้นำเสนอไปตามลำดับ ดังนี้

1.2.1 ด้านพื้นที่

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติเป็นสำคัญ หรืออาจเรียกว่าเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบนิเวศ

ผู้วิจัย ได้ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาไทรทอง หน่วยปฏิบัติงานภาครัฐ และเอกชน ผู้ประกอบการ สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการต่อต้านพื้นที่

ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	อุทยานฯ มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความโดดเด่นด้านพื้นที่ ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่ทั้งบนบกและทะเล ทำให้มีความหลากหลายของระบบนิเวศที่เชื่อมต่อกับชายหาด ป่าชายเลน นอกจากนี้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม ได้แก่ การเดินป่า การอนุรักษ์แหล่งหญ้าทะเล และพะยูน ซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 100 ตัว มีจำนวนลดลงปีละ 10-12 ตัว เนื่องจากการทำลายของมนุษย์ นอกจากนี้มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ลักษณะพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น คือมีแหล่งหญ้าทะเลที่เป็นอาหารของพะยูน นอกจากนี้ทางอุทยานฯ มีความหลากหลายของระบบนิเวศ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เช่น การดำน้ำดูปะการัง การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาธรรมชาติ
ผู้ประกอบการ	แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความหลากหลายของระบบนิเวศ มีเกาะต่างๆ มากมาย บริเวณเกาะลิบมีแหล่งหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูน นอกจากนี้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เช่น การว่ายน้ำดูปะการัง การศึกษาธรรมชาติ การพักผ่อนหย่อนใจตามชายหาด

1.2.2 ด้านการจัดการ

การจัดการครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลภาวะและควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีขอบเขต โดยจัดการสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติดั้งเดิมของชุมชน ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือมีผลกระทบน้อยที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน เช่น การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเท่าที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว โดยจะต้องมองการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม สามารถสรุปสาระสำคัญ
ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมต่อการจัดการ

ประเด็นที่ ศึกษา	ด้านการจัดการ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหม	อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีการคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ และมีการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม มีการจัดที่พักอาศัยของบุคลากร/ เจ้าหน้าที่ และที่พักตั้งแคมป์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม มีแผนจัดการที่ชัดเจนว่าบริเวณไหน ที่จะสร้างบ้านพัก บริเวณไหนที่จะให้นักท่องเที่ยวไปกางเต็นท์ หรือพักผ่อนหย่อนใจ และมุ่ง เน้นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการใช้ ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดและยาวนานที่สุด มีการควบคุมการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีการกำหนดโซนการใช้ พื้นที่ที่เหมาะสมที่คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวและประชาชน มีป้ายถ่ายทอดความรู้เชิงนิเวศให้แก่นักท่องเที่ยว และประชาชน ณ จุดท่องเที่ยวต่างๆ มีการกำหนดเขตการจัดการ (zoning) บริการแต่ละประเภท และมีการจัดเส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงและเดิน ทางออก ณ แหล่งท่องเที่ยวโดยสะดวก มีการให้บริการนักท่องเที่ยวรวมไป ถึงดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และมีการจัดถังขยะไว้ตามแหล่ง ท่องเที่ยวต่างๆ

1.2.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงใน ตาราง 17

ตาราง 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการต่อด้านกิจกรรมและ กระบวนการ

ประเด็นที่ศึกษา	ด้านกิจกรรมและกระบวนการ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	อุทยานฯ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้กับประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงกับอุทยานฯ นักเรียน นักศึกษาตามสถาบันต่างๆ ที่อยู่รอบอุทยานฯ รวมทั้งมีการจัดทำสื่อความหมายตามสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว ได้มีความรู้และเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และได้มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้โดยมีการประชาสัมพันธ์ มีการสื่อความหมายโดยใช้แผ่นพับ ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงนักท่องเที่ยวมากที่สุด มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น มีการร่วมประชุมกับประชาชน เพื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีป้ายห้ามทิ้งขยะและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และป้ายบอกเส้นทางให้แก่นักท่องเที่ยวไว้ตามจุดท่องเที่ยว นอกจากนี้มีการส่งเสริมความรู้และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ มีการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแต่ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวและประชาชนเองด้วย มีการให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในการแนะนำเส้นทาง แหล่งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ด้านกิจกรรมและกระบวนการ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	อุทยานฯ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ควาารู้ด้านการท่องเที่ยว

	<p>เทียบ ว โดยมิเ จำ หน้า ที่แ เนะ นำ สถานทีทอ ง เทียบ ว ภายในอุท ยานฯ มีกา รสร้า ง ความตระหนั ก และปลุก จิตสำนึก ทีถูก ตอ ง ตอ ้นัก ทอ ง เทียบ ว แล ะ ประชาชนใ นทอ ง ถึน ทั้ง นั กั ชึ้น อยุ่ กั บ จิต สำนึก ของตัว เอง มีจิต สำนึก ด้า นการ อนุรั ก ษ์ท รัพ ยา กรธรรมาชาติ นอก จากนี้ท ำ ง อุท ยานฯ เองก็ มีป้า ย ห้า ม ทึง ขย ะ ไร้ ต ำ มจุด ทอ ง เทียบ ว ป้า ย สือ ความหมายธรรมา ชาติทีใ ห้ค ว ำ มรู้เ กีย ว กั บ สถานทีทอ ง เทียบ ว แล ะป้า ยบอก เส้นทา งใ ห้แ ก่ นัก ทอ ง เทียบ ว แล ะ การใ ห้บ ริกา รข้อมูล จากเจ้า หน้า ทีใ น เรือ ง ของประชา สัม พัน ธ์มี บ้าง เช่น มีศุน ย์กา รใ ห้ข้อมูล ข่า วสาร มีเรือ น พัก รับ รอ ง ซึ่ง อุท ยานฯ มีราย ได้จาก การเข้า อุท ยานฯ นำ จะ มีกา รพัฒนา ในด้าน ต่า ง ๆ เช่น การจั ด ระเบีย บด้าน พื้น ที นอก จากนี้อุท ยานฯ นำ จะ ใ ห้ค ว ำ มรู้ท ำ ง ด้า นก ฎหมายแ ก่ ประชาชน บ้าง ปริมา ณเจ้า หน้าที ของอุท ยานฯ มีจ ำ นวนไม่ เ พิย ง พอใ น การใ ห้บ ริกา รข้อมูล ซึ่ง การทอ ง เทียบ ว เ ชิง นี เ วศ จะ ตอ ง มีกา ร เรี ย น รู่ รว ม กั น ขอ ง ผู้ที เ กีย ว ขอ ง</p>
<p>ผู้ประกอบการ</p>	<p>อุท ยานฯ มีการใ ห้ความรู้ด้าน การทอ งเทีย วและการอนุรั กษ์ท รัพ ยา กรธรรมาชาติ การสร้า งความตระหนั กและปลุก จิตสำนึกทีถูก ตอ งตอ ้นัก ทอ งเทีย วและประชาชน ในทอ งถึน แล ะการประชา สัม พัน ธ์ใ ห้คนใ นทอ งถึน แล ะนัก ทอ งเทีย วมีจิตสำนึก ด้านการอนุรั กษ์ท รัพ ยา กรธรรมาชาติ ทีผ่านมาน้อย นอกจากนั ้ถึงขย ะมีไม่ เ พิย งพอ ตอ ปริมา ณขย ะทีเพิ่ม ชึ้น ป้า ยสือความหมายแ ล ะป้า ยบอกเส้นทา งมีน้อย การประชา สัม พัน ธ์เพื่อใ ห้ความรู้ด้าน การทอ งเทีย วมีน้อย การใ ห้บ ริกา รข้อมูลของเจ้า หน้าทีใ น การเนะ นำเส้นทา ง แห่ล่งทีพัก สถานทีทอ งเทีย วมีบ้าง เนื่ อ งจากเจ้า หน้าทีไม่ เ พิย งพอ แล ะทีสำคัญทา งอุท ยานฯ เองขาดการประสานงานกั บหน่วยงานอื่นหรือหน่วยงาน ทีเกีย วข้อง</p>
<p>ผู้นำที่เป็นทางการและ</p>	<p>มีการประชา สัม พัน ธ์เพื่อใ ห้ความรู้ด้าน การทอ งเทีย วและสร้า งความตระหนั กและ</p>

ไม่เป็นทางการ	ปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น การส่งเสริมความรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ประชาชนทราบน้อย นอกจากนี้อุทยานฯ ได้จัดให้มีป้ายห้ามทิ้งขยะ และป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และป้ายบอกเส้นทางให้แก่นักท่องเที่ยวไปตามจุดท่องเที่ยว มีการให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในการแนะนำเส้นทาง แหล่งที่พักสถานที่ท่องเที่ยว
---------------	--

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วมเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อสร้างผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้ว ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ซึ่งความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเสริมสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชนแล้ว ยังเป็นปัจจัยสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนอีกด้วย

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชนผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สามารถสรุปสาระสำคัญดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หน่วยงานภาครัฐและเอกชนผู้ประกอบการ และผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการต่อด้านการมีส่วนร่วม

ประเด็นที่ศึกษา	ด้านการมีส่วนร่วม
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	การมีส่วนร่วมของประชาชน ในอดีตไม่ค่อยมี แต่ปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าคนใหม่มีการเริ่มเข้าหาประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้อุทยานฯ มีการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น จำหน่ายอาหาร ของที่ระลึก แต่ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมีน้อย การจัดการด้านการท่องเที่ยวของอุทยานฯ ได้พยายามให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

	รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนใกล้อุทยานฯ ได้มีโอกาสร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้อุทยานฯ มีการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และจัดโครงการอบรม สัมมนาต่างๆ
--	---

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ด้านการมีส่วนร่วม
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	พยายามมีส่วนร่วมกับทางอุทยานฯ แต่อุทยานฯ มีข้อจำกัดเยอะมาก มีการประสานงานร่วมมือกันตลอด แต่มีปัญหาอยู่ตลอดเวลา อุทยานฯ มีหน้าที่ทางด้านปกป้องรักษาในปัจจุบันอุทยานฯ มีข้อขัดแย้งกับหน่วยงานและประชาชน เนื่องจากประชาชนอยู่ก่อนที่ทางอุทยานฯ จะประกาศเขต ทำให้เกิดปัญหาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมกับอุทยานฯ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจด้านการท่องเที่ยว และความคิดเห็นในวิธีการแนวทางปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ประชาชนจะมีส่วนร่วมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว อุทยานฯ มีการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนน้อย
ผู้ประกอบการ	ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจ แต่มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การท่องเที่ยวเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว อุทยานฯ ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ ไม่มีการประชาสัมพันธ์

	<p>เพื่อให้มีความรู้แก่ประชาชนและที่สำคัญในด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจซึ่งเป้าหมายที่สำคัญไม่มีกระบวนการทำงานร่วมกัน ไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างประชาชนกับอุทยานในการที่จะแก้ไขปัญหา</p>
<p>ผู้นำที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ</p>	<p>ด้านการมีส่วนร่วมกับอุทยานฯ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น จำหน่ายอาหารของที่ระลึก ส่วนการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นในวิธีการและแนวทางปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยว ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในส่วนนี้ อุทยานฯ ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจร่วมกับอุทยานฯ</p>

1.3 การประเมินผลด้านผลผลิต

การประเมินผลด้านผลผลิต โดยใช้การสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.3.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

1.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน

1.3.3 การกระจายรายได้

ซึ่งจะได้นำเสนอไปตามลำดับ ดังนี้

1.3.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้จำแนกผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ
หาดเจ้าไหม

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ
รายได้ ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 สถานภาพส่วนบุคคล

(N = 399 คน)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	159	39.8
หญิง	240	60.2
รวม	399	100.0
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	223	55.9
31-40 ปี	92	23.1

41-50 ปี	73	18.3
51-60 ปี	10	2.5
60 ปีขึ้นไป	1	0.3
รวม	399	100.0
3. ศาสนา		
พุทธ	308	77.2
อิสลาม	87	21.8
อื่นๆ	4	1.0
รวม	399	100.0
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	61	15.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	57	14.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	135	33.8
อนุปริญญา	30	7.5
ปริญญาตรี	114	28.6
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.5
รวม	399	100.0

ตาราง 19 (ต่อ)

(N = 399 คน)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพหลัก		
นิสิต/นักศึกษา	141	35.3
ค้าขาย	44	11.0
รับจ้าง	63	15.8
ประมง	7	1.8
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	39	9.8
เกษตรกรกรรม (ทำนา,ทำสวน,ทำไร่)	18	4.5

ธุรกิจส่วนตัว	63	15.8
แม่บ้าน	24	6.0
รวม	399	100.0
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	122	30.6
5,000-10,000 บาท	129	32.3
10,001-15,000 บาท	28	7.0
15,001-20,000 บาท	21	5.3
มากกว่า 20,000 บาท	45	11.3
ไม่มีรายได้	54	13.5
รวม	399	100.0

ตาราง 19 สถานภาพส่วนบุคคล สรุปลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ดังนี้
เพศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.2 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.8 ตามลำดับ

อายุ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 ส่วนอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.5 และอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ศาสนา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 77.2 นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 21.8 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.6 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 14.3 ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 7.5 และระดับปริญญาโทมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

อาชีพหลัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.8 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.0 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.8 แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 6.0 เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 4.5 และประมง คิดเป็นร้อยละ 1.8

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมา มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.6 ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 13.5 รายได้มากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 รายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.0 รายได้ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.3 ตามลำดับ

โดยสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 30 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ย 5,000-10,000 บาท

ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว	2.59	0.50	ปานกลาง
2. ความหลากหลายของระบบนิเวศ เช่น หล้าทะเล ปะการังและพะยูน เป็นต้น	2.58	0.55	ปานกลาง
3. ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จัดไว้ เช่น การศึกษาธรรมชาติ การตั้งแคมป์ มีความหลากหลาย	2.11	0.56	ปานกลาง

หลาย			
4. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม	2.19	0.58	ปานกลาง
5. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.34	0.60	ปานกลาง
6. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	1.76	0.54	ปานกลาง
7. ความสมบูรณ์ของธรรมชาติ	2.34	0.57	ปานกลาง
8. ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว	2.32	0.57	ปานกลาง
ภาพรวมความพึงพอใจด้านพื้นที่	2.28	0.55	ปานกลาง
9. การคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม	2.24	0.62	ปานกลาง
10. การจัดที่พักอาศัยของบุคลากร/เจ้าหน้าที่ และที่พักตั้งแคมป์ สำหรับนักท่องเที่ยวมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม	2.16	0.67	ปานกลาง
11. ป้ายถ่ายถอดความรู้เชิงนิเวศให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ณ จุดท่องเที่ยวต่างๆ	2.07	0.69	ปานกลาง
12. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บ้านพัก ห้องน้ำ อาหารและเครื่องดื่ม แก่นักท่องเที่ยว	2.11	0.61	ปานกลาง
13. การกำหนดเขตไว้สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท เช่น เขตสำหรับพื้นที่กางเต็นท์ พื้นที่จอดรถ เส้นทางและกิจกรรมชมธรรมชาติ	2.23	0.65	ปานกลาง
ตาราง 20 (ต่อ)			

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
14. การจัดถึงขยะไว้ตามแหล่งท่องเที่ยว	2.21	0.56	ปานกลาง
15. ศูนย์บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	2.09	0.67	ปานกลาง
16. การส่งเสริมการท่องเที่ยว	2.28	0.61	ปานกลาง
17. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2.44	0.59	ปานกลาง
18. การจัดเส้นทางคมนาคม ความสะดวกในการเข้าถึงและเดินทางออก ณ แหล่งท่องเที่ยว	2.36	0.61	ปานกลาง

ภาพรวมความพึงพอใจด้านการจัดการ	2.21	0.63	ปานกลาง
19. การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว	1.81	0.64	ปานกลาง
20. ป้ายห้ามทิ้งขยะไว้ตามจุดท่องเที่ยว	2.14	0.58	ปานกลาง
21. ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และป้ายบอกเส้นทางให้แก่นักท่องเที่ยว	2.18	0.62	ปานกลาง
22. การสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น	1.74	0.62	ปานกลาง
23. การประชาสัมพันธ์ให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	1.78	0.66	ปานกลาง
24. การส่งเสริมความรู้ และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	1.98	0.65	ปานกลาง
25. การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในการแนะนำเส้นทาง แหล่งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว	2.08	0.60	ปานกลาง
26. ความสะดวกในการให้บริการข้อมูลจากเจ้าหน้าที่	2.00	0.50	ปานกลาง
ภาพรวมความพึงพอใจด้านกิจกรรมและกระบวนการ	1.96	0.61	ปานกลาง

ตาราง 20 (ต่อ)

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
27. การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	1.78	0.69	ปานกลาง
28. การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.48	0.61	ปานกลาง
29. การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.96	0.62	ปานกลาง
30. ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีโอกาสร่วมใน	1.84	0.67	ปานกลาง

กิจกรรมการท่องเที่ยว			
31. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นแสวงหา รายได้จากการท่องเที่ยว	2.24	0.77	ปานกลาง
32. ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการ การคิดตัดสินใจ และกำหนดแนวทางนโยบายด้านการท่องเที่ยว	1.43	0.57	ต่ำ
33. การแสดงความคิดเห็นในวิธีการและแนวทางปฏิบัติ ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1.46	0.63	ต่ำ
ภาพรวมความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วม	1.88	0.65	ปานกลาง
ภาพความพึงพอใจโดยรวม	2.10	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 20 ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.10) ซึ่งสามารถพิจารณาเป็นรายด้าน ดังรายละเอียด ดังนี้

ด้านพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.28) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.59) รองลงมา คือ ความหลากหลายของระบบนิเวศ เช่น มีหินน้ำทะเล ปะการัง และพะยูน (ค่าเฉลี่ย = 2.58) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ให้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย = 2.34) ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.32) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม (ค่าเฉลี่ย = 2.19) ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จัดไว้ เช่น การศึกษาธรรมชาติ การตั้งแคมป์ มีความหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย = 2.11) และความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.76) ตามลำดับ

ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.21) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.44) รองลงมาคือ การจัดเส้นทางคมนาคม ความสะดวกในการเข้าถึงและเดินทางออก ณ แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.36) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.28) การคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 2.24) การกำหนดเขตไว้สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท เช่น เขตสำหรับพื้นที่กางเต็นท์ พื้นที่จอดรถ เส้นทางและกิจกรรมชมธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 2.23) การจัดถังขยะไว้ตามแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.21) การจัดที่พักอาศัยของบุคลากร/เจ้าหน้าที่

และที่พักตั้งแคมป์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 2.16) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บ้านพัก ห้องน้ำ อาหารและเครื่องดื่ม แก่นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.11) ศูนย์บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.09) และการมีป้ายถ่ายทอดความรู้เชิงนิเวศให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ณ จุดท่องเที่ยวต่างๆ ให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.07) ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.96) หากพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า การมีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่ให้ความรู้สถานที่ท่องเที่ยวและป้ายบอกเส้นทางแก่นักท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.18) รองลงมาคือการมีป้ายห้ามทิ้งขยะไว้ตามจุดท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.14) การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในการแนะนำเส้นทาง แหล่งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.08) ความสะดวกในการให้บริการข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย = 2.00) การส่งเสริมความรู้ และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.98) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.81) การประชาสัมพันธ์ให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 1.78) และการสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.74) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.1.88) หากพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 2.48) รองลงมาคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 2.24) การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 1.96) ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.84) การแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.78) การแสดงความคิดเห็นในวิธีการและแนวทางปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย = 1.46) และประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดตัดสินใจ และกำหนดแนวทางนโยบายด้านการท่องเที่ยว ให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.43) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 21 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุง ตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยว ต่างๆ ตามธรรมชาติ เพื่อชักจูงใจนักท่องเที่ยว	221 (55.4)	178 (44.6)
2. การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญใน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	237 (59.4)	162 (40.6)
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงธรรมชาติ	389 (97.5)	10 (2.5)

4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิม ไม่ได้เป็นแหล่งที่ถูกสร้างขึ้นใหม่	312 (78.2)	87 (21.8)
5. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การเที่ยวถ้ำ การพายเรือแคนู การดำน้ำดูปะการัง การตั้งแคมป์ การว่ายน้ำ	359 (90.0)	40 (10.0)
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่หาอย่างไรก็ได้ที่ทำให้มี นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากที่สุด	311 (77.9)	88 (22.1)
7. ป้ายและสัญลักษณ์บอกทางไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในพื้นที่ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวย่อมศึกษาข้อมูลมาก่อน	306 (76.7)	93 (23.3)
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	372 (93.2)	27 (6.8)
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการตอบสนองต่อ ความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก	209 (52.4)	190 (47.6)
10. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการพักผ่อน เพลิดเพลินและ ชมความงามตามธรรมชาติ	364 (91.2)	35 (8.8)
11. การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสบ ความสำเร็จ	378 (94.7)	21 (5.3)
12. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	374 (93.7)	25 (6.3)

ตาราง 21 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูงสุดในประเด็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 97.5 รองลงมาคือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการพักผ่อน เพลิดเพลินและชมความงามตามธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 94.7 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 93.7 การ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 93.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการพักผ่อนเพลิดเพลินและชมความงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 91.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การเที่ยวถ้ำ การพายเรือแคนู การดำน้ำดูปะการัง การตั้งแคมป์ การว่ายน้ำ คิดเป็นร้อยละ 90.0 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไม่ได้เป็นแหล่งที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 78.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ทำอย่างไรก็ได้ที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.9 ป้ายและสัญลักษณ์บอกทางไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนักท่องเที่ยวย่อมศึกษาข้อมูลมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 76.7 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 59.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตามธรรมชาติ เพื่อชักจูงใจนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 55.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 52.4 ตามลำดับ

3.1 ระดับความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 22 ระดับความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	5	1.3
ปานกลาง	133	33.3
สูง	261	65.4
รวม	399	100.0

จากตาราง 22 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 65.4 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.3

3.1.2 การมีส่วนร่วม

การวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ
หาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการวิจัย
เชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 260 คน
ผู้วิจัยได้แยกรายงานผลการศึกษาดังออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

ผลการศึกษาที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ
รายได้ ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 สถานภาพส่วนบุคคล

(N = 260 คน)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	149	57.3
หญิง	111	42.7
รวม	260	100.0
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	78	30.0
31-40 ปี	92	35.4
41-50 ปี	49	18.0
51-60 ปี	26	10.0
60 ปีขึ้นไป	15	5.8
รวม	260	100.0

ตาราง 23 (ต่อ)

(N = 260 คน)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ศาสนา		
พุทธ	60.4	60.4
อิสลาม	103	39.6
รวม	260	100.0
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	90	34.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	70	26.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	44	16.9
อนุปริญญา	28	10.8
ปริญญาตรี	24	9.8
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.5
รวม	260	100.0
5. อาชีพหลัก		
นิสิต/นักศึกษา	34	13.1
ค้าขาย	53	20.4
รับจ้าง	59	22.7
ประมง	14	5.4
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	5.0
เกษตรกรรม (ทำนา,ทำสวน,ทำไร่)	55	21.2
ธุรกิจส่วนตัว	31	11.9
อื่นๆ	1	0.4
รวม	260	100.0

(N = 260 คน)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	108	41.5
5,000-10,000 บาท	110	42.3
10,001-15,000 บาท	10	3.8
15,001-20,000 บาท	2	0.8
มากกว่า 20,000 บาท	15	5.8
ไม่มีรายได้	15	5.8
รวม	260	100.0

จากตาราง 23 สถานภาพส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ดังนี้
เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.3 เป็นเพศหญิง
คิดเป็นร้อยละ 42.7

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4
รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.8 ส่วนอายุ
51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 10.0 และอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.8
ตามลำดับ

ศาสนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 60.4
นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 39.6 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถม
ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 26.9 ระดับ ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 16.9 ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 10.8 ระดับปริญญาตรี
คิดเป็นร้อยละ 9.2 และปริญญาโท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

อาชีพหลัก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 22.7 เกษตรกรรม
คิดเป็นร้อยละ 21.2 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20.4 นิสิต/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.1 ธุรกิจส่วนตัว
คิดเป็นร้อยละ 11.9 ประมง คิดเป็นร้อยละ 5.4 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 5.0 อื่นๆ
คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาได้มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.5 รายได้มากกว่า 20,000 บาท และไม่มีรายได้ มีเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.8 รายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.8 รายได้ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

โดยสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ส่วนมากเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง รายได้เฉลี่ย 5,000-10,000 บาท

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 5 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมด้านร่วมคิด คือการร่วมประชุมปรึกษาหารือในปัญหา และการกำหนด กิจกรรม วิธีการดำเนินงานเพื่อให้กิจกรรมได้ผลตามวัตถุประสงค์ (2) การมีส่วนร่วมด้านร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือ ต้องร่วมการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด (3) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม คือ เข้าร่วมในกิจกรรมตามวิถีทางและเป็นแนวทางให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ (4) การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ร่วมในการรับผลประโยชน์อันเกิดจากผลของกิจกรรมหรือการดำเนินงานของสมาชิกเอง และ (5) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล คือ ร่วมในการประเมินผลการทำงานของคนกลุ่มและประเมินสถานการณ์ภายนอกด้วย ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ มีส่วนร่วม
1. การร่วมเสนอปัญหาความเดือดร้อนของท่านหรือ ของชุมชนต่อองค์กรที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	1.52	0.85	ปานกลาง
2. การร่วมเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.41	0.84	ปานกลาง
3. การร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของท่าน	1.43	0.87	ปานกลาง
4. การร่วมในการคิดเรื่องการบริหารการท่องเที่ยวใน ชุมชนของท่าน	1.26	0.80	ปานกลาง
5. การร่วมประชุมวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับ องค์กรที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	1.27	0.81	ปานกลาง
ภาพรวมการมีส่วนร่วมด้านร่วมคิด	1.37	0.83	ปานกลาง
6. การร่วมประชุมพิจารณาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	1.54	0.72	ปานกลาง
7. การร่วมตัดสินใจในการเลือกโครงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	1.13	0.87	ปานกลาง
8. การร่วมตัดสินใจวางแผนโครงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	1.10	0.85	ปานกลาง
9. การร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานในเรื่องเกี่ยว กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	1.15	1.01	ปานกลาง
10. การร่วมตัดสินใจกับประชาตำบลในการเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	1.22	1.01	ปานกลาง
ภาพรวมการมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ	1.22	0.89	ปานกลาง

ตาราง 24 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ มีส่วนร่วม
11. การร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	1.60	0.96	ปานกลาง
12. การร่วมประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงาน ต่างๆ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.37	0.84	ปานกลาง
13. การร่วมปฏิบัติงานตามโครงการหรือกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1.52	0.87	ปานกลาง
14. การร่วมสนับสนุนให้ความร่วมมือกับองค์กร ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1.67	0.97	ปานกลาง
15. การร่วมพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติระบบ นิเวศและสิ่งแวดล้อม	1.62	0.97	ปานกลาง
ภาพรวมการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	1.54	0.92	ปานกลาง
16. การร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทำให้ เกิดการกระจายรายได้เข้ามาในชุมชน	1.78	0.96	ปานกลาง
17. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ในแง่การยกระดับคุณภาพชีวิต	1.65	1.01	ปานกลาง
18. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ในแง่การมีงานทำ	1.58	1.04	ปานกลาง
19. การได้รับผลประโยชน์ในแง่การนำกลับมาบำรุง และรักษาแหล่งท่องเที่ยว	1.05	0.83	ปานกลาง
20. การได้รับผลประโยชน์ในแง่ที่ทำให้ชุมชนมีการ ติดต่อระหว่างกันมากขึ้น	1.37	1.00	ปานกลาง

ตาราง 24 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ มีส่วนร่วม
ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หรือมี ส่วนได้ส่วนเสีย	1.48	0.97	ปานกลาง
21. มีส่วนร่วมวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผล การดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1.09	0.91	ปานกลาง
22. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระหว่างการดำเนินงาน	1.14	0.95	ปานกลาง
23. มีส่วนร่วมสรุปผลการดำเนินงานตามช่วงเวลา ที่กำหนดไว้	0.79	0.86	ต่ำ
24. มีส่วนร่วมในการประเมินผลในขั้นตอนสุดท้าย	0.70	1.00	ต่ำ
ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0.93	0.93	ต่ำ
ภาพการมีส่วนร่วมโดยรวม	1.33	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 24 ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.33) ซึ่งสามารถพิจารณาเป็นรายด้าน ดังรายละเอียด ดังนี้

ด้านร่วมคิด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.37) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การร่วมเสนอปัญหาความเดือดร้อนของท่านหรือของชุมชนต่อองค์กรที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.52) รองลงมาคือการร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของท่าน (ค่าเฉลี่ย = 1.43) การร่วมเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 1.43) การร่วมประชุมวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับองค์กรที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 1.27) และการร่วมในการคิดเรื่องการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชนให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.26) ตามลำดับ

ด้านร่วมตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.22) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การร่วมประชุมพิจารณาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.54) รองลงมา คือ การร่วม

ตัดสินใจกับประชาตำบลในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.22) การร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.55) การร่วมตัดสินใจในการเลือกโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.13) และการร่วมตัดสินใจวางแผนโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.10) ตามลำดับ

ด้านร่วมปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.54) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การร่วมสนับสนุนให้ความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.67) รองลงมาคือ การร่วมพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 1.62) การร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 1.60) การร่วมปฏิบัติงานตามโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 1.52) และการร่วมประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.37) ตามลำดับ

ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.48) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทำให้เกิดการกระจายรายได้เข้ามาในชุมชนให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.78) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแง่การยกระดับคุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 1.65) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแง่การมีงานทำ (ค่าเฉลี่ย = 1.58) การได้รับผลประโยชน์ในแง่ที่ทำให้ชุมชนมีการติดต่อระหว่างกันมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 1.37) และการได้รับผลประโยชน์ในแง่การนำกลับมาบำรุงและรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.05) ตามลำดับ

ด้านร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย = 0.93) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระหว่างการทำงานให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 1.14) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย = 1.09) มีส่วนร่วมสรุปผลการดำเนินงานตาม

ช่วงเวลาที่กำหนดไว้ (ค่า เ ฉ ลี ย = 0.79) แ ล ะ มีส่วนร่วมในการประเมินผลในขั้นตอนสุดท้ายให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 0.70) ตามลำดับ

3.1.3 การกระจายรายได้

การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการกระจายรายได้

ประเด็นที่ศึกษา	การกระจายรายได้
ผู้ประกอบการ	<p>การท่องเที่ยวทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว ช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน แต่ในทางกลับกันในช่วงปิดฤดูกาลท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อย คือในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการร้านอาหาร กล่าวว่า มีรายได้ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ประมาณ 30,000บาท/เดือน ส่วนในช่วงปิดฤดูกาลท่องเที่ยวคือในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน รายได้ประมาณ 10,000 บาท/เดือน - ผู้ประกอบการขายของที่ระลึก กล่าวว่า มีรายได้ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ประมาณ 8,000บาท/เดือน ส่วนในช่วงปิดฤดูกาลท่องเที่ยวคือในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน รายได้ประมาณ 2,000 บาท/เดือน - ผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว กล่าวว่า มีรายได้ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ประมาณ 60,000บาท/เดือน - ผู้ประกอบการเรือเช่าเหมาลำ กล่าวว่า มีรายได้ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ประมาณ 7,500 บาท/เดือน